

Vzájemné uznávání - Povinnosti distributora dodávajícího na trh v České republice neharmonizované stavební výrobky

Dokument MPO, MMR, ČOI, ÚNMZ, TZÚS Praha, s.p.

Český právní řád stanovuje určité právní povinnosti, které musí být při dodání neharmonizovaného stavebního výrobku na trh v ČR splněny.

Neharmonizovaným stavebním výrobkem se rozumí stavební výrobek, jež není regulován na úrovni EU. Neharmonizovaný stavební výrobek může být na národní úrovni regulován zákonem č. 22/1997 Sb. a jeho prováděcím nařízením vlády č. 163/2002 Sb., nebo stavební výrobek nemusí být na národní úrovni konkrétně upraven a pak se na něj vztahují pravidla stanovená zákonem č. 102/2001 Sb.

Uvedení výrobku na trh definuje § 2 písm. b) zákona č. 22/1997 Sb. jako: „*první **dodání** výrobku na trh v rámci obchodní činnosti, kterým se rozumí předání nebo nabídnutí k předání výrobku nebo převod vlastnického práva k výrobku za účelem distribuce, používání nebo spotřeby na trhu Evropské unie, nestanoví-li zvláštní zákon jinak. Za uvedené na trh se považují i výrobky vyrobené nebo dovezené pro provozní potřeby při vlastním podnikání výrobců nebo dovozců a výrobky poskytnuté k opakovanému použití, je-li u nich před opakovaným použitím posuzována shoda s právními předpisy, pokud to stanoví nařízení vlády. Je-li to nezbytné, vláda nařízením blíže vymezí pojem uvedení na trh pro výrobky, na které se tento technický předpis vztahuje*“.

Distributora definuje § 2 písm. g) zákona č. 22/1997 Sb. takto: „distributorem je ten, kdo v dodavatelském řetězci dodává výrobky na trh“.

Povinnosti hospodářských subjektů, v daném případě **distributora**, jsou stanoveny v § 13 odst. 9 zákona č. 22/1997 Sb. a v § 13a odst. 3 nařízení vlády č. 163/2002 Sb. Pokud stavební výrobek není na národní úrovni regulován, jsou povinnosti hospodářských subjektů stanoveny zákonem č. 102/2001 Sb.

Obecné podmínky uvedení výrobků na trh lze nalézt také na internetových stránkách [České obchodní inspekce](#).

Pokud byl stavební výrobek uveden na trh na území jiného členského státu EU v souladu s jeho právními předpisy, a jedná se o výrobek neharmonizovaný, je možné využít při jeho dodání na trh v České republice zásady **vzájemného uznávání**. Pro tuto oblast se od 19. dubna 2020 použije nové [nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/515](#) o vzájemném uznávání zboží uvedeného v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě a o zrušení nařízení (ES) č. 764/2008. V období předcházejícím je použitelné nařízení ES č. 764/2008.

Uvedením v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě se podle nařízení 2019/515/EU rozumí skutečnost, že určité zboží, nebo zboží určitého druhu, splňuje příslušná pravidla

použitelná v daném členském státě, nebo se na ně žádná taková pravidla nevztahují, a že je dodáváno konečným uživatelům v daném členském státě;

Dodáním na trh se podle nařízení 2019/515/EU rozumí dodání zboží k distribuci, spotřebě nebo použití na trhu na území členského státu určení v rámci obchodní činnosti, ať už za úplatu, nebo bezplatně.

Podle zásady vzájemného uznávání členské státy nesmějí zakázat na svém území prodej zboží uvedeného v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě, a to ani v případě, že zboží, včetně zboží, které není výsledkem výrobního procesu, bylo vyprodukováno podle odlišných technických pravidel.

Aby se na zboží vztahovala zásada vzájemného uznávání, musí být uvedeno v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě.

Pokud se má zboží považovat za uvedené v **souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě**, musí **splňovat příslušná pravidla použitelná v daném členském státě a musí být dodáváno konečným uživatelům v tomto členském státě** (viz preambule 15 nařízení 2019/515/EU). Tato podmínka se týká každého jednotlivého výrobku, z čehož vyplývá, že každý výrobek, na který má být uplatněn princip vzájemného uznávání při jeho dodání do dalšího členského státu, musí pocházet z distributorské sítě státu, kde byl uveden na trh. Pokud je ale výrobek předán k distribuci do jiného členského státu přímo výrobcem, platí pro uvedení na trh pravidla v daném členském státě.

Zásada vzájemného uznávání však není absolutní. Členské státy mohou omezit dodávání na trh zboží, jež bylo uvedeno v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě, jestliže jsou tato omezení opodstatněná na základě důvodů stanovených v článku 36 Smlouvy o fungování EU nebo na základě jiných naléhavých důvodů obecného zájmu uznaných judikaturou Soudního dvora Evropské unie ve vztahu k volnému pohybu zboží a jestliže jsou tato omezení přiměřená sledovanému cíli.

Nařízení 2019/515/EU obsahuje v čl. 5 informaci ohledně postupu při posuzování zboží dozorovými orgány za účelem zjištění, zda je zboží uvedeno v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě, a pokud ano, zda jsou legitimní veřejné zájmy, na něž se vztahuje platné vnitrostátní technické pravidlo členského státu určení, náležitě chráněny s ohledem na vlastnosti daného zboží. Je zde rovněž podrobně upraveno, kdy a jak musí být kontrolovaný subjekt informován, jak se postupuje, pokud předloží prohlášení pro vzájemné uznávání či jak se postupuje v případě, že předloží protokoly a jiná osvědčení. Rovněž je zde upraveno, jaké náležitosti musí obsahovat správní rozhodnutí, které dozorové orgány vydají.

Je třeba si uvědomit, že stavební výrobky jsou určeny k zabudování do staveb. Z důvodu bezpečnosti a s ohledem na specifické podmínky v ČR bylo přijato nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky, ve znění pozdějších předpisů.

V jeho § 13a odst. 1 je uvedeno, že:

„Výrobek vyrobený v jiném členském státě Evropské unie nebo jiném státě tvořícím Evropský hospodářský prostor se považuje v jednotlivých případech za odpovídající požadavkům tohoto nařízení, pokud vyhovuje zkouškám a zjištěním, které podle metod platných v České republice nebo uznaných za rovnocenné provedl subjekt k tomu schválený ve státě výrobce.“.

Nařízení vlády nestanovuje konkrétně, kdo posoudí, zda se jedná o výrobek odpovídající požadavkům v České republice a zda použité zkoušky nebo zjištění jsou provedeny metodami platnými v ČR nebo jsou těmto metodám rovnocenné. Odpovědnost, za splnění této podmínky je na tom, kdo výrobek dodává na trh v České republice. V tomto případě tedy na distributorovi. Pokud distributor má dostatek informací a znalostí a je schopen posoudit, zda výrobek odpovídá požadavkům v ČR a zda jsou zkušební metody platné a rovnocenné, může tak teoreticky učinit sám. Pokud tomu tak není, měl by se obrátit na některý z subjektů autorizovaných k posuzování shody (tzv. autorizovaná osoba), který je příslušný k dané skupině výrobků. Při kontrole dozorovým orgánem má distributor povinnost prokázat splnění podmínek §13a odst. 1.

Od 19. 4. 2020 je možné využít nového institutu **prohlášení pro vzájemné uznávání**, vypracovaného v souladu s článkem 4 nařízení 2019/515/EU. Jeho účelem je jednodušší prokazování skutečnosti, že byl výrobek uveden na trh v souladu s právními předpisy pro účely vzájemného uznávání. Tímto dokumentem lze prokázat příslušným orgánům členského státu určení, že dané výrobky byly uvedeny v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě. Prohlášení pro vzájemné uznávání může zpracovat rovněž distributor v rozsahu stanoveném v nařízení.

Podmínky uvedené v §13a nařízení vlády č. 163/2002 Sb. je třeba splnit, aby mohl být výrobek použit ve stavbách v ČR. Tato povinnost vyplývá zejména z ustanovení §156 zákona č. 183/2006 Sb. stavební zákon:

„(1) Pro stavbu mohou být navrženy a použity jen takové výrobky, materiály a konstrukce, jejichž vlastnosti z hlediska způsobilosti stavby pro navržený účel zaručují, že stavba při správném provedení a běžné údržbě po dobu předpokládané existence splní základní požadavky na stavby

(2) Výrobky pro stavbu, které mají rozhodující význam pro výslednou kvalitu stavby a představují zvýšenou míru ohrožení oprávněných zájmů, jsou stanoveny a posuzovány podle zvláštních právních předpisů.“*

**Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.*

Nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky.

Nařízení vlády č. 190/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na stavební výrobky označované CE, ve znění nařízení vlády č. 251/2003 Sb. a nařízení vlády č. 128/2004 Sb.

Pokud byl výrobek uveden na trh v jiném členském státě EU a zkoušen podle předpisů tohoto členského státu, přihlíží se, k již provedeným zkouškám za podmínky, že byly provedeny subjektem k tomu schváleným ve státě výrobce. Nicméně je možné, že na základě posuzování podle čl. 5 nařízení 2019/515/EU pro ČR bude třeba provést nějaké další zkoušky nebo posouzení.

Pokud chce distributor získat dokumentaci stanovenou v nařízení vlády č. 163/2002 Sb. v souladu s § 13a odst. 2 může se obrátit na některou z příslušných autorizovaných osob, která provede kompletní posouzení výrobku s využitím všech zkoušek provedených akreditovanými laboratořemi. Chybějící zkoušky může zajistit autorizovaná osoba nebo akreditovaná laboratoř. Prohlášení o shodě však musí vypracovat výrobce.

Seznam autorizovaných osob, které mohou provést příslušné zkoušky, a nezbytná posouzení lze nalézt na <http://www.unmz.cz/test/autorizovane-osoby>.

Ohledně dotazů vztahujících se ke stavebním výrobkům je možné obrátit se na kontaktní místo pro stavební výrobky zřízeném na Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR:

<https://www.mpo.cz/cz/stavebnictvi-a-suroviny/kontaktni-misto-pro-stavebni-vyroby/>.

V případě požadavků jdoucích nad rámec výše uvedených úprav, např. požadavku na opětné provedení zkoušek, je možné obrátit se na bezplatnou neformální službu SOLVIT:

<https://ec.europa.eu/solvit/>.

3. dubna 2020